

ALBLASSERWAARD-VIJFHEERENLANDEN

Aan

Colleges van de AV-gemeenten inclusief Vianen

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Datum

19 april 2018

Onderwerp

RMA en toekomstige regionale samenwerking

Bijlag(e)

Twee

Behandeld door/tel.nr.

C.A. de Haas (06-51829313)

Geachte colleges,

Na de succesvolle conferentie Grenzeloos Samenwerken op 22 november jl. is er veel gebeurd. De 15 opgaven in de Regionaal Maatschappelijke Agenda (RMA) zijn verder uitgewerkt en in boekvorm verschenen. Potentiële samenwerkingspartners zijn op de hoogte gebracht en uitgenodigd om deel te nemen en een bijdrage te leveren. Verder waren wij met de RMA aanwezig op de Fenexpo in Gorinchem. Dit heeft al geleid tot verschillende positieve reacties. Verder heeft een werkgroep met vertegenwoordigers vanuit de gemeenten, de provincies en het waterschap vormgegeven aan de toekomstige organisatie van de samenwerking die de uitvoering van de RMA zal ondersteunen. Het bestuur van de GR AV heeft op 18 april jl. een voorgenomen besluit genomen over de invulling van de RMA en de toekomstige samenwerkingsorganisatie. Met deze brief brengt het bestuur u daarvan op de hoogte en vraagt u om hiermee in te stemmen. Ook vragen wij u om uw raad actief bij deze besluitvorming te betrekken. Aan het einde van de brief vindt u de concrete vragen die wij u en uw raad graag voorleggen.

Regionaal Maatschappelijke Agenda

Stand van zaken

In de bijlage ("Advies Besluitvorming RMA") vindt u een overzicht van de 15 opgaven met daarbij aangegeven wat ervoor nodig is om deze te vervolgen en welk advies wij u daarover geven. Alle 15 opgaven zijn de afgelopen maanden nader uitgewerkt. Voor 13 van de 15 opgaven is voldoende energie/aanleiding aanwezig om er een vervolg aan te geven. Bij 8 van deze 13 opgaven is sprake van bestaande opgaven waarvoor al programma's en projecten lopen die, soms met enige aanpassing, goed vervolgd kunnen worden. 5 van de 13 opgaven zijn nieuw maar zo belangrijk gebleken dat er nu een goede basis ligt om ermee door te gaan. Voor 2 opgaven is gebleken dat een vervolg op dit moment niet nodig of wenselijk is. Voor opgave 4 (stedelijke kernen) is gebleken dat er onvoldoende animo bij partners was om deze opgave met succes verder te ontwikkelen. En voor opgave 8 (innovatieve noord-zuid as) is, op basis van een uitgevoerd onderzoek naar het economisch beeld en de innovatieve potentie van de AV, geconcludeerd dat verdere aansluiting bij opgave 6 (agrarische economie) het meest voor de hand ligt. Een eigenstandig vervolg van deze opgave is op dit moment niet nodig. Wel is het economisch beeld breed gedeeld, zodat de uitkomsten daarvan ook in andere opgaven kunnen worden betrokken. Voor beide opgaven wordt geadviseerd deze voorlopig niet voort te zetten.

De regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden omvat de gemeenten Giessenlanden, Gorinchem, Leerdam, Molenwaard en Zederik

Wat betekent een keuze voor een opgave?

Met de keuzes die u als gemeente maakt voor het meedoen aan een opgave wordt een commitment aangegaan. Dit commitment houdt in dat gemeenten (en andere samenwerkingspartners) actief aan de uitvoering van deze opgave willen meedoen en daarvoor bereid zijn zich bestuurlijk, ambtelijk en financieel in te spannen. Als er voorstellen komen voor het starten van projecten of activiteiten binnen zo'n opgave, dan zal de betreffende gemeente deze verzoeken positief en welwillend tegemoet treden en haar best doen om de gewenste middelen (inzet en geld) daarvoor te leveren. Overigens adviseert het bestuur u om de in de bijlage vermelde adviezen zoveel mogelijk te volgen. Daarmee wordt een goede en stevige basis gelegd onder het vervolg van de regionale samenwerking.

Met het geven van een commitment bindt de gemeente zich op dit moment dus nog niet in juridische of financiële zin. Het is wel de start van verdere concretisering in de vorm van nieuwe projecten of activiteiten (dat is voor lopende opgaven/projecten uiteraard niet nodig). De opgavetrekken schrijven daartoe, in samenwerking met de andere samenwerkingspartners, een projectplan. In het projectplan staan het doel, de doorlooptijd en de omvang van de benodigde middelen. Ook wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld. In de samenwerkingsovereenkomst dient in ieder geval gemeld te worden hoe de verantwoordelijkheden zijn verdeeld, welke risico's aan de orde zijn, of er van bevoorschotting sprake is, welke controles worden ingebouwd, eventuele accountantscontroles, etc. Vervolgens start de termijn om in te schrijven en het project met handtekeningen onder de samenwerkingsovereenkomst startklaar (= closing) te krijgen. Na ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst door alle partners kan het project starten.

Mocht een gemeente besluiten om aan een opgave niet mee te doen, dan bestaat altijd de mogelijkheid om later aan te sluiten. Dit zal uiteraard wel in overleg met de samenwerkingspartners en met respect voor de gemaakte afspraken moeten plaatsvinden. Immers het is niet wenselijk als deelnemers wel in de lusten maar niet in de lasten van een opgave of project delen. Als blijkt dat er opgaven zijn waarvoor geen animo bestaat, dan zullen deze opgaven, met respect voor lopende afspraken, voorlopig worden gestopt.

Duur van het commitment

In principe wordt ernaar gestreefd dat een commitment voor een opgave voor langere tijd (bijvoorbeeld voor een raads-/collegeperiode) wordt gegeven. Gelet op het feit dat er in de twee toekomstige gemeenten Molenlanden en Vijfheerenlanden nog verkiezingen moeten plaatsvinden is dat voor deze gemeenten wellicht lastig. Het kan immers zijn dat een nu uitgesproken commitment door een nieuw college en een nieuwe raad anders wordt ingevuld. Indien dat het geval is dan zullen tzt gesprekken moeten worden gevoerd om te kijken hoe dit op een goede wijze is op te lossen. Gemaakte afspraken op projectniveau zullen natuurlijk wel gerespecteerd moeten worden. Echter nu wachten met het uitspreken van commitment is geen goed idee: het frustreert de voortgang in de opgaven en bij partners die daar met ons samen vorm en inhoud aan willen geven. Daarom wordt nu toch aan alle gemeenten gevraagd om commitment voor de opgaven uit te spreken.

Communicatie en informatie

De voortgang van de opgaven en projecten zal regelmatig worden gepresenteerd via nieuwsbrieven of tijdens informatie-avonden. Gemeenten die hebben besloten om aan bepaalde opgaven niet mee te doen, worden wel geïnformeerd over de voortgang. Ook is het mogelijk om op een later moment alsnog aan te haken, maar dat zal uiteraard wel in overleg met de betrokken partners binnen de opgave moeten plaatsvinden.

Opgavetrekkers

Iedere opgave heeft op dit moment een bestuurlijk en ambtelijk trekker. Deze opgavetrekkers zijn medio 2017 gevraagd dit trekkerschap tijdelijk in te vullen. Definitieve invulling is immers afhankelijk van de vraag hoe de RMA, en de opgaven waarmee werkelijk aan de slag wordt gegaan, eruit komt te zien. Nadat de gemeenten zijn gevraagd om hun commitment over de opgaven uit te spreken, zal met de bestuurlijk en ambtelijk trekkers worden gesproken over het continueren van hun rol. Daarbij zal ook worden bekeken in hoeverre het wenselijk is om opgaven, of zelfs gehele thema's, aan een van de gemeenten toe te delen. Dit kan het eigenaarschap van de RMA verder versterken.

Financieel advies aan colleges en raden

Vanaf 2019 zal de financiering van de samenwerking anders verlopen. De vaste bijdrage aan de samenwerking zal fors lager worden. Daar staat tegenover dat financiering van de opgaven/projecten nu op een meer directe wijze gaat plaatsvinden en door de samenwerkingspartners onderling wordt gerealiseerd. Om nu te voorkomen dat gemeenten hiermee onvoldoende rekening houden (hetgeen kan leiden tot onvoldoende financiële middelen om in de opgaven te participeren) adviseert het bestuur de gemeenten om vanaf 2019 daartoe een voorziening te treffen bijvoorbeeld ter hoogte van de afname van de vaste afdracht aan de GR.

Organisatie Regionale Samenwerking

Stand van zaken

In september 2017 is een werkgroep¹ geformeerd die in lijn met de uitgangspunten van het "Koersdocument Grenzeloos Samenwerken" is verder gegaan met het uitwerken van de inrichting van de toekomstige samenwerkingsorganisatie. Deze uitwerking is in december gedeeld met het bestuur en vervolgens aan de colleges gestuurd met de vraag of zij zich hierin kunnen vinden. De colleges hebben hierop allemaal instemmend gereageerd. In het document werden enkele vraagstukken benoemd die nog een nadere uitwerking vergden. Het ging daarbij met name om de juridische vormgeving van de samenwerking, onderlinge afstemming tussen opgaven en het uitwerken van het formatieplan voor het "team RMA". De uitwerking van de werkgroep inclusief de antwoorden op de eerder geformuleerde vraagstukken kunt u vinden in de bijlage ("Organisatie Regionale Samenwerking per 1-1-2019").

Wat is de kern van de wijziging?

De organisatie van de (grenzeloze) samenwerking in en rond de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden wordt vernieuwd naar een werkwijze waarbij de inhoud voorop en de opgave centraal staat. Deze nieuwe werkwijze houdt in:

- ✓ het inrichten van een netwerksamenwerking, waarbij het eigenaarschap van en de sturing op onderwerpen op de inhoudelijke agenda is belegd bij deelnemers van deze samenwerking, waarbij per opgave (bestuurlijk-maatschappelijke) coalities worden gevormd en waarbij het trekkerschap van de opgave wordt belegd bij een van de gemeenten of een van de andere strategische partners (waterschap en provincies);
- ✓ het inrichten van een strategisch beraad, dat in samenhang uitwerking geeft aan de RMA, toeziet op het goed functioneren van de nieuwe samenwerking en dat relevante (strategische) ontwikkelingen signaleert die van invloed zijn op de uitvoering van de RMA;
- ✓ het per 1-1-2019 aanpassen van de huidige GR naar een zo licht mogelijke vorm (van een 'openbaar lichaam') en deze GR te richten op coördinatie, stimulering en facilitering van de opgaven, het realiseren van subsidiemogelijkheden en het zorgdragen voor onderlinge verrekening van kosten (indien nodig);

¹ Léon Huberts (Vijfheerenlanden), Boudewijn Marinussen (Molenlanden), Wouter Voshol (Gorinchem), Hans Versteeg (provincie Utrecht), Marcel de Prieelle en Jantien Oostijen (provincie Zuid-Holland), Pieter Sollie en Elbert Schrama (Waterschap Rivierenland), Cor Revet en Kees de Haas (regiobureau AV) en Marcel Benard (Lysias Advies).

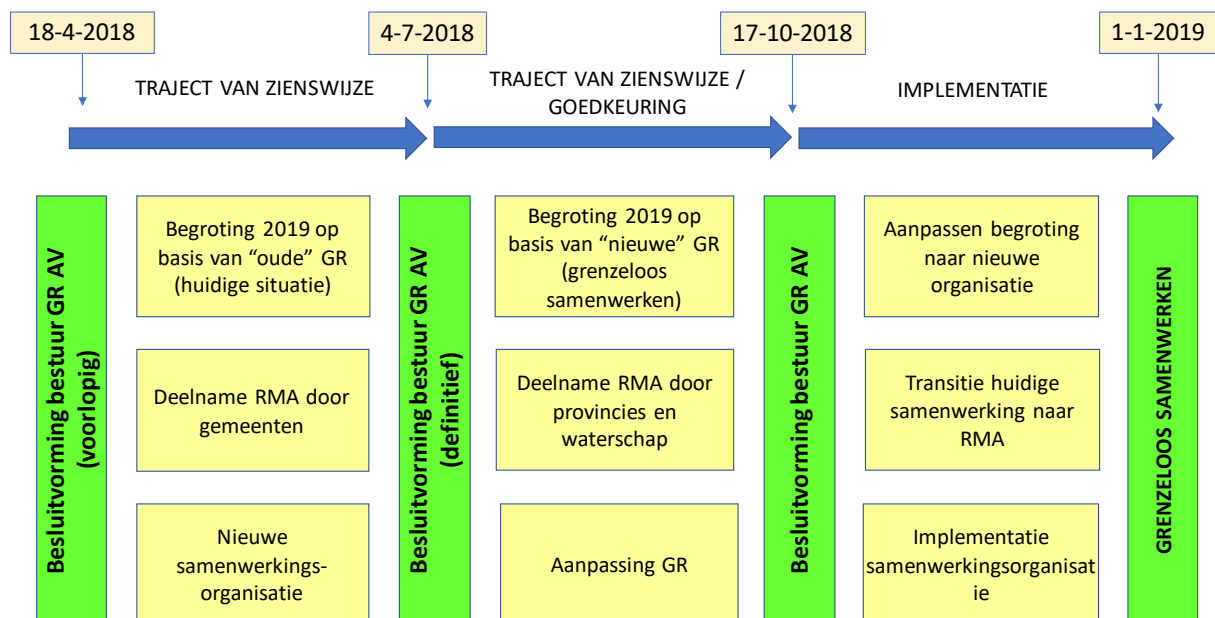
- ✓ het huidige regiobureau van de GR AV te ontvlechten, door (gezien het trekkerschap van de inhoudelijke onderwerpen bij één van de strategische partners) de inhoudelijke programmamanagers te plaatsen bij een van de gemeenten (conform het principe van 'mens volgt werk') en een compact 'team RMA' samen te stellen, waar de taken worden belegd van:
 - management van de netwerksamenwerking;
 - strategische advisering en facilitering van het strategisch beraad;
 - communicatie en secretariaat.

Resterende opdrachten

Hierboven wordt de kern van de nieuwe organisatie beschreven. Nog een aantal zaken dient in het 2^e kwartaal nader uitgewerkt te worden, maar die hebben geen invloed op de kern van hetgeen hierboven geschreven staat. Hierbij gaat het om de plaatsing van het "team RMA" (bij de lichte GR of bij een centrumgemeente) en de verdeling van een aantal specifieke op dit moment bij de GR belegde taken (bv. aansturing van de Molenhopper). De resultaten zijn wel van belang bij het vaststellen van de nieuwe begroting van de GR en dientengevolge de jaarlijkse bijdragen van de deelnemende gemeenten. Deze bijdrage zal fors lager zijn dan nu het geval is (meer informatie vindt u in de bijlage). Daar staat tegenover dat gemeenten nu rechtstreeks gaan betalen aan de opgaven waaraan zij deelnemen. De precieze financiële gevolgen zullen naar verwachting medio 2018 bekend zijn.

Vervolgstappen

Om overzicht te houden op het proces van besluitvorming is onderstaand schematisch het proces tot 1-1-2019 weergegeven:

Het bestuur heeft op 18 april een voorgenomen besluit genomen. Met deze brief is een traject van zienswijze gestart om de gemeenten de mogelijkheid te geven te besluiten over de voorgenomen wijzigingen in de regionale samenwerking. Dat betreft enerzijds de participatie in de RMA en anderzijds de vormgeving van de samenwerkingsorganisatie per 1-1-2019. Parallel hieraan ontvangt u de begroting voor 2019 en verder; deze is nog gebaseerd op de oude uitgangspunten en vormt dus een soort "vangnet" indien niet tijdig tot nieuwe afspraken gekomen kan worden. Als dat wel gebeurt (planning: 4-7-2018) dan zal de begroting worden aangepast en opnieuw aan u worden

voorgelegd. Tegelijk zullen (na 4-7-2018) ook de strategische partners (provincies en waterschap) worden gevraagd om aan te geven aan welke opgaven zij actief gaan meedoen. Bovendien zal de tekst van de GR worden aangepast en voor akkoord worden voorgelegd aan de colleges van de AV-gemeenten (inclusief Vianen). In het laatste kwartaal van 2018 zullen alle besluiten worden geïmplementeerd en zal de transitie plaatsvinden van de oude naar de nieuwe wijze van samenwerking.

Wat vragen wij aan u?

Onderstaand stellen wij u twee vragen waarop het bestuur graag een antwoord van u wenst te ontvangen. Daarnaast geven wij u een advies ten aanzien van het instellen van een financiële voorziening. Wij stellen het op prijs als u deze vragen en het advies op dezelfde wijze aan uw raad wilt voorleggen (met uitzondering van vraag 2d, want dat is vooral een zaak van het college).

Concrete vragen aan uw gemeente:

- 1) Kunt u aangeven of u kunt instemmen met de adviezen met betrekking tot het wel of niet vervolgen van de opgaven in de RMA en geeft u uw commitment aan deze opgaven (zie bijlage)?

Uw commitment betekent dat u positief staat ten opzichte van deze opgaven, daar actief aan wilt bijdragen en toekomstige concrete verzoeken om geld en/of inzet welwillend en positief zult benaderen.

- 2) Kunt u aangeven of u instemt met de voorgenomen wijzigingen van de organisatie van de regionale samenwerking? Concreet betreffen deze wijzigingen het volgende:
 - a) het inrichten van een netwerksamenwerking, waarbij het eigenaarschap van en de sturing op onderwerpen op de inhoudelijke agenda is belegd bij deelnemers van deze samenwerking, waarbij per opgave (bestuurlijk-maatschappelijke) coalities worden gevormd en waarbij het trekkerschap van de opgave wordt belegd bij een van de gemeenten of een van de andere strategische partners (waterschap en provincies);
 - b) het inrichten van een strategisch beraad, dat in samenhang uitwerking geeft aan de RMA, toeziet op het goed functioneren van de nieuwe samenwerking en dat relevante (strategische) ontwikkelingen signaleert die van invloed zijn op de uitvoering van de RMA;
 - c) het per 1-1-2019 aanpassen van de huidige GR naar een zo licht mogelijke vorm (van een 'openbaar lichaam') en deze GR te richten op coördinatie, stimulering en facilitering van de opgaven, het realiseren van subsidiemogelijkheden en het zorgdragen voor onderlinge verrekening van kosten (indien nodig);
 - d) het huidige regiobureau van de GR AV te ontvlechten, door (gezien het trekkerschap van de inhoudelijke onderwerpen bij één van de strategische partners) de inhoudelijke programmamanagers te plaatsen bij een van de gemeenten (conform het principe van 'mens volgt werk') en een compact 'team RMA' samen te stellen, waar de taken worden

belegd van management van de netwerksamenwerking, strategische advisering en facilitering van het strategisch beraad en communicatie en secretariaat.

Indien u instemt zullen werkzaamheden gestart worden om de huidige GR aan te passen aan de gewenste "lichte" vorm. Het definitieve ontwerp voor deze gewijzigde vorm zal nog ter definitieve besluitvorming aan de colleges voorgelegd worden.

Verder adviseert het bestuur u het volgende:

Het bestuur adviseert alle gemeenten om vanaf 2019 een voorziening te treffen ten behoeve van financiële deelname aan concrete regionale projecten in het kader van de opgaven waaraan wordt deelgenomen. Voor deze voorziening kan in eerste instantie gedacht worden aan een omvang ter grootte van de afname van de jaarlijkse vaste afdracht aan de GR.

Wij zien uw reactie op de gestelde vragen met belangstelling tegemoet en willen u vragen om deze reactie uiterlijk 14 juni 2018 aan ons toe te zenden als voorbereiding op de definitieve besluitvorming.

Met vriendelijke groet, namens het algemeen bestuur,

C.A. de Haas
Secretaris

R. Melissant
Voorzitter